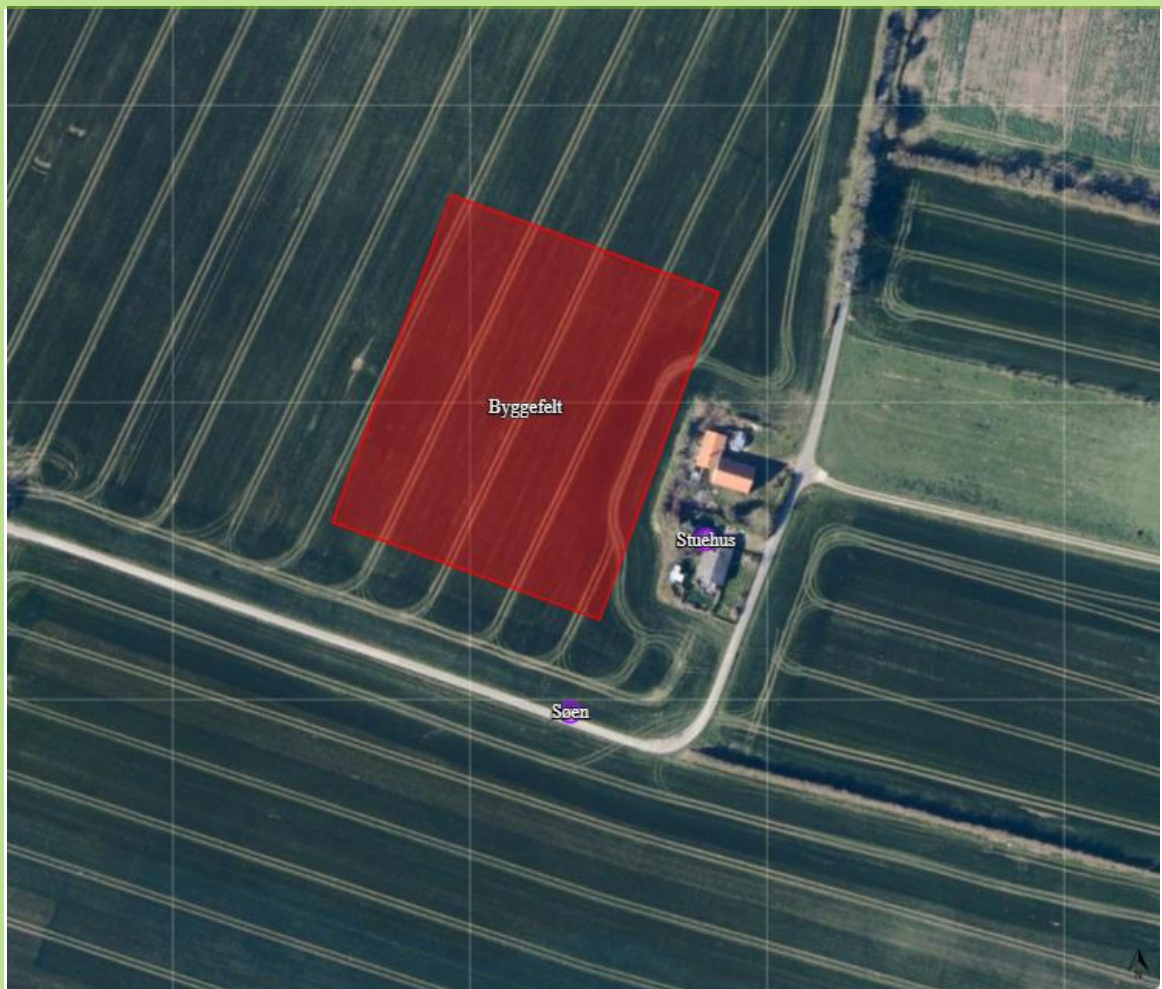

Miljøgodkendelse til etablering af konsumægproduktion på Søen 5, 6470 Sydals

Meddelt d. Klik eller tryk for at angive en dato.

Meddelt af Erhverv & Affald, Sønderborg Kommune

§ 16 a, stk. 2

IE-brug

Lovbekendtgørelse nr.
520 af 1. maj 2019 om
husdyrbrug og
anvendelse af gødning
m.v. med senere
ændringer

Indhold

Datablad	1
Baggrund og læsevejledning	2
DEL 1- AFGØRELSE	3
1) Kommunens afgørelse	3
2) Baggrund for afgørelse	4
3) Lovgrundlag	5
4) Udnyttelsesfrist	6
5) Alternativer	6
6) Revurdering af miljøgodkendelsen.....	6
7) Andre tilladelser og dispensationer.....	6
8) Retsbeskyttelse.....	6
9) Vilkår for husdyrbruget.....	7
DEL 2 – KOMMUNENS VURDERING OG BEGRUNDELSE FOR AFGØRELSE	13
10) Reduktion af ammoniakemission ved anvendelse af den bedst tilgængelige teknik	13
11) Maksimal deposition af ammoniak til kategori 1- og 2-natur, samt påvirkning af bilag IV- arter	13
12) Kommunens vurdering og begrundelse for afgørelse	14
13) Indretning og drift	18
14) Fastsættelse af vilkår	21
15) Særregler for IE-husdyrbrug	23
16) Samlet vurdering	23
17) Offentliggørelse, klagevejledning og underretning.....	25
18) Kommunens bilag	27
DEL 3 - MILJØKONSEKVENSRAPPORT	35

Datablad

Husdyrbruget		Konsulent	
Bedrift Cvr	35278346	Konsulent Cvr	25160428
Husdyrbrugets navn	Nye høsestalde ved Søen 5&7 - Søen 5 sammatr.	Konsulent virksomhedsnavn	LandboSyd
Beliggenhedsadresse	Søen 7	Konsulentnavn	Ulla Refshammer Palleisen
Postnummer	6470	Konsulentadresse	Jens Terp-Nielsens Vej 13
By	Sydals	Konsulentpostnummer	6200
Ansøger		Konsulentby	Aabenraa
Ansøgners navn	Robert Beck	Konsulenttelefon	61558262
Ansøgners adresse	Illerstrandvej 10	Konsulent-e-mail	upa@landbosyd.dk
Ansøgners postnummer	6310	Ejendom	
Ansøgners by	Broager	Ejendomsnummer	7772671
Ansøgners telefon	21271427	CHR numre	
Ansøgners e-mail	robert@becknet.dk	Matrikler på ejendomsnummer	
		Matrikel: 96 - Lysabild Ejerlav, Lysabild	
		Matrikel: 124 - Lysabild Ejerlav, Lysabild	
Biaktivitet		Ingen	
Godkendelsen er udarbejdet af: Sønderborg Kommune Erhverv & Affald Teknik, Miljø & Bæredygtighed Rådhusvej 10 6400 Sønderborg		Sagsbehandler: Ann-Kathrin Tessin Sag nr.: 23/70362 KS: SBMO	

Baggrund og læsevejledning

Som følge af VVM-direktivet skal der ved ansøgning om miljøgodkendelse foretages en miljøkonsekvensvurdering der er en proces, som bl.a. indebærer krav om inddragelse af offentligheden og udarbejdelse af en miljøkonsekvensrapport.

Visse projekter om intensiv husdyravl, der kan have væsentlig indvirkning på miljøet, skal gennemgå en sådan proces, inden de kan tillades. Ansøgeren har ansvaret for at udarbejde miljøkonsekvensrapporten og at miljøkonsekvensvurderingen er fuldstændig og af tilstrækkelig høj kvalitet i forhold til oplysninger om husdyrbruget og vurderinger af miljøpåvirkningerne, Vurderingerne i miljøkonsekvensrapporten er et resultat af dialog med ansøger i forbindelse med sagsbehandlingen, og den danner grundlag for kommunens afgørelse og de stillede vilkår.

Miljøgodkendelsen er opdelt i del 1, del 2 og del 3.

Del 1 - Kommunens afgørelse er rammerne for den godkendte produktion beskrevet, baggrund for afgørelsen, og vilkår der er stillet for at sikre, at udvidelsen og produktionen kan foregå uden at miljøet og omgivelserne påvirkes væsentligt.

Del 2 er Kommunens vurdering af det ansøgte og begrundelse for afgørelse og de stillede vilkår, samt en samlet vurdering. Del 2 indeholder også oplysninger om offentlighed, høringer og klagemulighed.

Kommunens vurderinger tager afsæt i den indsendte miljøkonsekvensrapport og beregningerne i husdyrgodkendelse.dk

Del 3 er en miljøkonsekvensrapport, som er indsendt af ansøgers konsulent. Rapporten indeholder de oplysninger og vurderinger, som ansøger og dennes konsulent har afgivet i forbindelse med ansøgningen.

DEL 1- AFGØRELSE

1) Kommunens afgørelse

Sønderborg Kommune meddeler miljøgodkendelse efter husdyrbruglovens § 16 a stk. 2 på Søen 5, matrikel 124, Lysabild Ejerlav, Lysabild til etablering af konsumægproduktion med de stillede vilkår.

Miljøgodkendelsen omfatter hele husdyrbruget.

Der godkendes følgende produktionsarealer:

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
Byggefelt	11760	Mekanisk ventilation	6 m	(#643112) Høner, konsumæg. Skrabe og friland, fler-etagesystem med bånd	0	26400

Der godkendes følgende miljøteknologi:

- Gødningsbånd til æglæggende høns som ikke holdes i bur:
3 ugentlige udmugninger, ammoniakreduktion på 36 %

Der tillades følgende flexgruppe: Ingen

De godkendte produktionsarealer i indenfor byggefeltet kan med denne miljøgodkendelse udnyttes fuldt ud inden for grænserne for dyrevelfærdsreglerne. Se en oversigt over byggefeltet i figur 1, og den forventede placering i bilag 1 i MKR.

Der godkendes følgende gødningsopbevaringsareal:

Gødningshus på ca. 6 m x 15 m – Fast husdyrgødning; Gødningsandel 40 m²

Andre godkendelsespligtige driftsbygninger, anlæg, m.v.

- Mellembygning: kommer til at rumme kontor- og personalefaciliteter, herunder bad og wc, ægpakkeri, kølerum, teknikrum, sække- og depotrum og vareindlevering.
- Fodersiloer, 2-3 stk. til ca. 25 ton foder med en maks. højde på 9,5 m (eksklusiv rørføringer).
- Varmevekslerne: Forventes etableret som containerløsning i containere på ca. 2,7 m x 2,3 m x 2,6 m (højde x bredde x dybde) med tilhørende afkast, som kommer op i ca. 4,5 m over terræn

- 20 m³ beholder til vaskevand fra staldene
- Ca. 20 m³ beholder til sanitært spildevand fra wc og bad mv. i mellembygningen.

Figur 1. Oversigtskort over byggefelt

2) Baggrund for afgørelse

Sønderborg Kommune har d. 11. oktober 2023 modtaget en ansøgning om miljøgodkendelse til etablering af et husdyrbrug på Søen 5, 6470 Sydals. Ansøgningen er indsendt for at få godkendt et nyt produktionsanlæg til konsumæg på barmark.

Forud for ansøgningen har ansøger været i dialog med Sønderborg Kommune om at finde en egnet placering til en ny stald til konventionelle æglæggende høns. Sagen er startet som en forespørgsel om mulighed for at etablere to nye hønsestalde i det åbne land på ejendommen Vibøgevej 50. Vibøgevej 50 ligger i landsbyen Vibøge, og det er ikke muligt at overholde lugtgeneafstanden til samlet bebyggelse, hvis staldene skal placeres i tilknytning

til de eksisterende bygninger på ejendommen. Der er ingen teknologi godkendt med lugtreducerende effekt, hvorfor det ikke er muligt at rense lugten væk. Sønderborg Kommune har vurderet, at den ønskede placering på Vibøgevej 50 af landskabelige hensyn ikke kunne realiseres. Der har derfor været undersøgt alternative placeringer, herunder etablering af stalde på andre af ansøgers husdyrbrug. Der er ikke blevet fundet egnede placeringer på ansøgers andre ejendomme.

Ansøger foreslog placeringen på Søen 5-7, syd for vejen Gammelpøl. Efter en konkret naturbesigtigelse, blev denne placering vurderet som uegnet på grund af sø 2 og sø 3 (se bilag 3) da det ikke kan udelukkes, at den relativt store merdeposition til sø 2 og sø 3 vil give anledning til at søernes tilstand vil kunne blive påvirket af ammoniak fra den nye stald.

Af hensyn til sø 2 og sø 3 foreslog Sønderborg Kommune en placering i tilknytning til stuehuset på Søen 5, da det på besigtigelsen blev vurderet, at moserne syd for den nye placering vil kunne tåle en større merdeposition.

Sønderborg Kommune meddeler godkendelsen til at placere anlægget som ansøgt på matrikel 124 Lysabild Ejerlav, Lysabild, da det vurderes, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Sønderborg Kommune vurderer at miljøgodkendelsen, med de stillede vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget, sikre at husdyrbruget ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af miljøet eller andre væsentlige gener.

Søen 7 vil blive nedrevet og husdyrbruget vil derefter have adressen Søen 5, 6470 Sydals.

Godkendelsen er baseret på de oplysninger, der er redegjort for i ansøgningsmaterialet, skema 241998 version x og miljøkonsekvensrapporten i del 3. I Kommunens bilag 1 og del 2 ses en oversigt over versionshistorikken og hvilke ændringer der er blevet foretaget som følge af Kommunens sagsbehandling.

Sønderborg Kommune har ikke haft yderligere bemærkninger til beskrivelserne i miljøkonsekvensrapporten.

3) Lovgrundlag

Ansøgningen er behandlet i henhold til kravene i bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. Lovbek. nr. 520 af 1. maj 2019 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (husdyrbrugloven) med tilhørende bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug, nr. 443 af 26. april 2023, samt miljøstyrelsens vejledning om miljøregulering af husdyrhold.

Miljøgodkendelsen er kun en del af det retsgrundlag som husdyrproduktionen er underlagt.

Husdyrbruget har flere end 40.000 stipladser til fjerkræ og er derfor omfattet af husdyrbrugloven § 16 a, stk. 2. Husdyrbruget er godkendelsespligtigt og Sønderborg Kommune er godkendelses- og tilsynsmyndighed.

4) Udnyttelsesfrist

Miljøgodkendelsen skal være udnyttet inden 6 år fra godkendelsen er meddelt. Godkendelsen anses som udnyttet når byggeriet er færdigmeldt eller når dyreholdet er indsat. Hvis godkendelsen eller tilladelsen kun er udnyttet delvist, bortfalder den del, der ikke er udnyttet.

5) Alternativer

I miljøkonsekvensrapporten er alternative teknologier, foranstaltninger og placeringer beskrevet i afsnit 3.17. Sønderborg kommune vurderer, at både alternative teknologier og placeringer er tilstrækkeligt overvejet og beskrevet.

6) Revurdering af miljøgodkendelsen

Virksomhedens miljøgodkendelse skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år, tages op til revurdering. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år eller inden 4 år når EU-kommissionen i EU-tidende har offentliggjort en BAT-konklusion, der vedrører den væsentligste af husdyrbrugets aktiviteter. Det er planlagt at foretage den første revurdering i 2032.

7) Andre tilladelser og dispensationer

Sønderborg Kommune gør opmærksom på, at den meddelte godkendelse udelukkende omfatter forholdet til miljølovgivningen. Der skal derfor evt. søges om en separat byggetilladelse, ændring af bygningsanvendelse, nedrivningstilladelse, afledning af tagvand eller lignende hos Sønderborg Kommune.

Der skal søges om en udledningstilladelse til udledning af tag- og overfladevand hos Sønderborg Kommune. Nedrivning af bebyggelsen på Søen 7 kræver nedrivningstilladelse. Opførelse af stalde kræver byggetilladelse.

8) Retsbeskyttelse

Med denne miljøgodkendelse følger der 8 års retsbeskyttelse af husdyrbrugets indretning og drift.

Ann-Kathrin Tessin

Erhverv og Affald

Sønderborg Kommune

9) Vilkår for husdyrbruget

Vilkårene i denne miljøgodkendelse skal, hvis ikke andet er anført, være opfyldt fra det tidspunkt, hvor miljøgodkendelsen udnyttes.

Vilkår, der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.

Denne miljøgodkendelse meddeles på nedenstående vilkår. Konkrete bestemmelser i lovgivningen og bekendtgørelser, som generelt er gældende for alle husdyrbrug, er ikke stillet som vilkår for godkendelsen.

Generelle vilkår

- 1) Projektet skal gennemføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet i husdyrgodkendelse.dk skema nr. 241998 vers. **X**.
- 2) Miljøgodkendelse og beredskabsplan skal altid være at finde på husdyrbruget, enten udskrevet eller digitalt. Indholdet skal være driftsleder bekendt. Relevante vilkår i miljøgodkendelse samt beredskabsplanen skal være medarbejderne bekendt

Landskab

- 3) Der skal etableres et 4-rækket levende hegn, som omgiver både bygninger og forplads. Beplantningsplanen fremgår af figur A.
- 4) Beplantningen skal etableres med varierende højde, så beplantningen er højere omkring stalden og lavere ud mod landskabet. Beplantningsbæltet skal minimum være 5 meter bredt. Beplantningsbæltet skal indeholde arter, som ved udvokset stand har en minimumshøjde på 7 meter. Beplantningen gradueres, så den er lavest ud mod landskabet og stiger i højde ind mod staldanlægget.
- 5) Beplantningen skal primært bestå af hjemmehørende danske arter af træer og buske som f.eks. hvidtjørn, stilkeg, storbladet lind, småbladet lind, hylde, avnbøg, benved, spidsløn, navr, hassel, æble, mirabel, fuglekirsebær, almindelig hæg, røn, æblerose og slåen. Beplantningen skal både indeholde hurtig og langsomt arter.
- 6) Planter skal ved udplantning være vitale, sunde og sygdomsfrie. Planterne skal fortrinsvis følge plantestandarden 1/1 og 2/2. Der kan i mindre grad suppleres med planter i standarden 1/0 og 2/0.
- 7) Jorden skal forberedes til plantning. I fremtidig vækstjord løsnes komprimeret råjord i den dybde, hvor komprimeringen har fundet sted. Løsningen skal foretages før evt. udlægning af muld.
- 8) Beplantningsbæltet skal være etableret senest 1 år efter byggeriet er taget i brug.

Produktionsareal

- 9) Stalde, produktionsarealer og produktionstype skal være i overensstemmelse med nedenstående tabel A, dyrene skal være placeret i de med rødt markerede stalde, se figur A.

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
Byggefelt	11760	Mekanisk ventilation	6 m	(#643112) Høner, konsumæg. Skrabe og friland, fler-etagesystem med bånd	0	26400

Tabel A. Stalde, produktionsareal og produktionstype

Figur A. Oversigt over byggefelt hvor staldene ønskes placeret til venstre og husdyrbrugets mulige placering samt beplantning til højre.

Indretning og drift

BAT

- 10) Alle staldafsnit skal indrettes med gødningsbånd.
- 11) Gødningsbånd skal tømmes mindst 3 gange ugentligt.
- 12) Gødningsbånd og transportsystem skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Producentens vejledning skal opbevares på husdyrbruget.

Egenkontrol

BAT

- 13) Der skal føres en logbog, hvori følgende registreres: - tidspunktet for tømning af gødningsbånd (start- og sluttidspunkt) - enhver form for driftsstop med angivelse af årsag og varighed
- 14) Tilsynsmyndigheden skal underrettes, såfremt gødningsbånd er ude af drift i en periode på mere end 1 uge.
- 15) Logbogen skal opbevares i mindst fem år på husdyrbruget og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Ressourceforbrug

- 16) Vand- og elforbrug, og hvad der evt. er foretaget for at reducere det, skal registreres årligt.

Ressourceforbrug

- 17) Hvis husdyrbrugets vandforbrug har væsentlige udsving, skal ejer sende en redegørelse til miljømyndigheden. Redegørelsen skal indeholde en beskrivelse af, hvad der ligger til grund for udsvinget, og hvilke tiltag der sættes i værk for at reducere vandforbruget.
- 18) Senest hvert 6. år efter godkendelsen er taget i brug skal ejer kunne redegøre for hvilke energibesparende tiltag der er mulige, og hvilke han agter at gennemføre, med henblik på at optimere energiforbruget.

Øvrige emissioner (lugt, støj, lys og støv)

Lugt

- 19) Husdyrbruget og dens omgivelser skal drives og renholdes således, at lugtgener så vidt muligt begrænses. Der skal opretholdes en god staldhygiejne, herunder sikres, at overflader holdes rene og tørre.

Støj

- 20) Bidraget fra landbruget med adressen Søen 5, 6470 Sydals til det ækvivalente, korregerede støjniveau i dB(A) må i det åbne land, i byzone og ved samlet bebyggelse ikke overskride følgende værdier, som angivet i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 "Ekstern støj fra virksomheder":

	Mandag - fredag kl. 07.00 - 18.00	Mandag - fredag kl. 18.00 - 22.00	Alle dage
	Lørdag kl. 07.00 - 14.00	Lørdag kl. 14.00 - 22.00	kl. 22.00 – 07.00

		Søn og helligdag kl. 07.00 - 22.00	
	dB(A)	dB(A)	dB(A)
Det åbne land	55	45	40
Byzone	45	40	35
Samlet bebyggelse	45	40	35

Tabel B. Støjgrænser

De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lydniveauer i dB(A)

Markarbejde med traktorer og landbrugsmaskiner er ikke omfattet af ovennævnte støjgrænser.

Støjgrænserne må i det åbne land ikke overskrides ved nærmeste nabos udendørs opholdsarealer, maks. 15 m fra beboelsen. Støjgrænserne må i samlet bebyggelse og byzone ikke overskrides noget sted i området.

I forbindelse med høst og korntørring kan grænseværdien om aftenen og om natten forhøjes med 5 dB(A) i høstperioden, dog i højst 6 uger.

Hvis tilsynsmyndigheden, på baggrund af en orienterende støjmåling, finder det nødvendigt, skal den ansvarlige for husdyrbruget dokumentere, at de i vilkåret fastsatte støjgrænser overholdes. Tilsynsmyndigheden kan dog kun kræve dette dokumenteret en gang årligt.

Målingerne/beregningerne være en "Miljømåling – ekstern støj", og skal udføres af en person eller firma, som findes på Miljøstyrelsens sidste reviderede liste over firmaer/personer, der er godkendte til at "Miljømåling – ekstern støj". Udgifterne til støjmålingen afholdes af husdyrbruget.

Lys

- 21) Driften må ikke medføre væsentlige lysgener for omboende og omgivelserne.

Støv

- 22) Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal.

Fluer og skadedyr

- 23) Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald, foderrester, gødning, m.v. Opbevaring af foder skal ske på sådan en måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.). Stalde, lagre og andre anlæg skal holdes i forsvarlig rottesikret stand, m.v. med henblik på at forhindre gode levesteder for rotter.

- 24) Der skal overalt på ejendommen udføres effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse med de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Reststoffer, affald og naturressourcer

Spildevand

- 25) Vask af maskiner, redskaber og transportvogne skal foregå på støbt, tæt plads med bortledning af spildevand til opsamlingsbeholder. Alternativt kan rengøringen foregå på arealer, hvor der er vegetation.

Affald og kemikalier

- 26) Husdyrbruget må højst opbevare ikke-genanvendeligt farligt affald i 1 år, før det bortskaffes.
- 27) Oliefiltre, batterier, spildolie eller andet flydende farligt affald skal opbevares i egnede beholdere under tag.
- 28) Beholderne med oliefiltre, batterier, spildolie eller andet flydende farligt affald skal stå på en spildbakke med tæt bund, som ikke har afløb til kloak. Spildbakken skal kunne rumme indholdet af den største beholder, der opbevares, og være resistent overfor de kemikalier, der kan opsamles. Beholdere opbevaret på spildbakken skal være hævet fra bunden med rist, paller eller lignende, så eventuelle utætheder er synlige, og spild ikke ødelægger de andre beholdere.
- 29) Beholderne med farligt affald skal være mærket med indhold.
- 30) Spild af olie, kemikalier og flydende farligt affald skal opsamles straks. Der skal til enhver tid forefindes opsugningsmateriale på husdyrbruget. Alt opsamlet spild indeholdende olie og kemikalier (herunder grus, savsmuld eller lignende anvendt til opsugning) skal opbevares og bortskaffes som farligt affald.
- 31) Pesticidrester skal opbevares og håndteres som farligt affald. Tømt og rengjort (skyllet) pesticidemballage kan bortskaffes som restaffald.

Olie og diesel

- 32) Tankning af diesel skal ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller eller således, at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand. Tankningen skal ske under opsyn.

Kemikalier og andre stoffer

- 33) Kemikalier, rengøringsmidler, medicin, foderstoffer m.v., skal opbevares således, at de ikke kan ledes til jord, grundvand, overfladevand eller afløbssystemer, hvis der måtte ske udslip.

Driftsforstyrrelser

- 34) Der skal forefindes en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal opdateres hvert 2. år og dato for udarbejdelse eller revidering af planen skal tilføjes planens forside.

DEL 2 – KOMMUNENS VURDERING OG BEGRUNDELSE FOR AFGØRELSE

Del 2 er Kommunens vurdering af det ansøgte og begrundelse for afgørelse og de stillede vilkår, samt en samlet vurdering, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

10) Reduktion af ammoniakemission ved anvendelse af den bedst tilgængelige teknik

Anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) i forhold til ammoniak- og lugtemission fra anlægget er omsat til et bestemt krav til mængden af ammoniakemission, der må komme fra husdyrbruget. I det digitale ansøgningsskema (nr. 242775) fra husdyrgodkendelse.dk ses at det samlede BAT krav er på 25.456 kg N pr. år, og den faktiske ammoniakemission fra husdyrbruget er på 15.656 kg N pr. år.

Der anvendes "Hyppig fjernelse af gødning fra æglæggende høns som ikke holdes i bur" som ammoniakreducerende virkemiddel. Sønderborg Kommune vurderer på baggrund af beskrivelserne og vurderingerne i miljøkonsekvensrapporten og beregningerne i husdyrgodkendelse.dk at der anvendes BAT i forhold til ammoniakemission.

11) Maksimal deposition af ammoniak til kategori 1- og 2-natur, samt påvirkning af bilag IV- arter

Kommunalbestyrelsen skal ved godkendelse og tilladelse til etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug sikre, at kravene om totaldeposition for ammoniak efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen overholdes.

Sønderborg Kommune vurderer, på baggrund af beskrivelserne og vurderingerne i miljøkonsekvensrapporten, at ansøgningen overholder alle krav i forhold til påvirkning af kategori 1, 2 og 3 natur, ligesom det vurderes, at der ikke vil ske en tilstandsændring af naturområder, der er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Ligeledes vurderes det, at projektet ikke medfører ændringer, der påvirker eventuelle bilag IV-arter eller deres levesteder væsentligt.

12) Kommunens vurdering og begrundelse for afgørelse

12.1. Landskabelige værdier

Projektområdet sydligste del er omfattet af udpegningen til Bevaringsværdigt landskab i Kommuneplan 2019-2031. Ifølge kommunens retningslinje skal bevaringsværdige landskaber friholdes for ny spredt bebyggelse, større tekniske anlæg, byudvikling, anlægsarbejder og større beplantninger, der forringer landskabets bevaringsværdige karakter og oplevelsesværdier. I projektet etableres ikke byggeri, men kun forplads og en mindre beplantning inden for udpegningen til Bevaringsværdigt landskab, hvorfor kommunen ikke vurderer, at byggeriet er i strid med udpegningen.

Projektområdet er udpeget til Større, sammenhængende landskaber i Kommuneplan 2019-2031 for at sikre de visuelle og landskabelige sammenhænge mellem de fragmenterede udpegninger af Bevaringsværdige landskaber omkring. De Større, sammenhængende landskaber skal i udgangspunktet friholdes for nye større tekniske anlæg og større byggerier, der slører landskabssammenhængene.

Husdyrbruget er et større byggeri, som lokalt vil påvirke oplevelsen af landskabet. Men bygningskomplekset har ikke et omfang, som vil sløre landskabssammenhængene. De bærende landskabsværdier knytter sig til udsigten og oplevelserne i kystlandskabet samt områdets åbne og transparente karakter. Husdyrbruget vil ændre udsigten og oplevelsen af kysten lokalt, men vil ikke lukke for udsigten i et større område, eller ændre karakteren af kystlandskabet. På den baggrund vurderer kommunen ikke at byggeriet er i strid med udpegningen.

Husdyrbruget etableres i tilknytning til to mindre beboelsesejendomme, som ligger på ejendommen i dag. Det betyder at landskabet lokalt allerede er påvirket af byggeri, og de to bygninger skaber en bygningsmæssig kontekst, som husdyrbruget kan indgå i. Det eksisterende byggeri er dog af langt mindre omfang end det projekterede landbrugsbyggeri, og den ene beboelsesejendom rives ned i forbindelse med projektet. Det nye husdyrbrug omfatter et større bygningskompleks af stalde, siloer, varmevekslere, mellembygning med videre, som påvirker landskabet yderligere, og der stilles derfor krav om en skærmende beplantning, som kan lukke for indblik og virke skalaformidlende. Beplantningen skal have form af levende hegn af blandede hjemmehørende buske og træer, så bevoksningen ligner struktur og arter i området. Der stilles vilkår om et 4-rækket levende hegn, som omgiver både bygninger og forplads. Vilkårene bidrager til at staldanlægget afgrænses ud mod landskabet og lader ejendommen fremstå som en helhed. Beplantningsplanen fremgår af bilag 3 i MKR.

Kommunen vurderer, at husdyrbruget vil kunne ses fra kysten, fordi det ligger højere end kystlinjen. Men den skærmende beplantning vil sammen med det mellemliggende bevoksede moseområde sløre indkigget, så bygningerne ikke ligger blottet for indkig fra havet.

På land vil husdyrbruget kunne ses på vejen Gammelpøl fra indkørslen til Skovtoften nr. 3-5 og i ca. 350 meter til krydset mellem Skovtoften og Gammelpøl. Her vil de nye bygninger og siloer visuelt opleves tydeligt, da bygningerne ligger på højdedraget mellem vejen og kysten. Det samlede bygningskompleks er forholdsvis omfattende, både i bredde og højde, men med

den skærmende beplantning vil bygningerne ikke opleves dominerende, fordi bevoksningen vil sløre de enkelte bygningsdele og visuelt hænge sammen med eksisterende bevoksninger i området. Udsigten fra vejen Gammelpøl mod kysten vil blive ændret fra åben mark til bevoksning, men det er i en begrænset bredde af ca. 150 meter, afhængig af synsvinkel. De store vindmøller, som ligger mellem husdyrbruget og kysten, vil fortsat være det mest dominerende i landskabsbilledet, fordi de er 75 meter høje og kun ligger 600 meter syd for byggeriet.

På nært hold vil husdyrbruget ses tydeligt i en strækning på ca. 500 meter på vejen Søen, hvor bygninger, forplads mv. lægges ud til vejen. Marken er helt åben, så nyt byggeri og ny bevoksning vil tydeligt ændre landskabsbilledet. Før og efter husdyrbruget vil de levende hegn langs vejen i nogen grad lukke for indkig til farmen, fordi de er gamle og tætte, og den nye skærmende beplantning på 4-rækker blandede træer og buske vil tilsvarende med tiden lukke for indblikket til nybyggeriet. Husdyrbrugets farver, materialer, volumen og taghældning ligner nyere landbrugsbyggeri i området, og plantearter skal ligne de eksisterende. Samlet set vurderer Sønderborg kommune ikke, at projektet forringer landskabsoplevelsen væsentligt.

Støder man på arkæologiske levn under anlægsarbejdet, skal Museum Sønderjylland – Arkæologi Haderslev, Dalgade 7, 6100 Haderslev på T 65370801 eller E planer@msj.dk straks tilkaldes, og arbejdet indstilles i det omfang det berører fortidsmindet. Jævnfør museumslovens § 27.

12.2. Natur og bilag IV –arter

Sønderborg Kommune vurderer, på baggrund af beskrivelserne og vurderingerne i miljøkonsekvensrapporten og Kommunens egen besigtigelse (bilag 3), at ansøgningen overholder alle krav i forhold til påvirkning af kategori 1, 2 og 3 natur, ligesom det vurderes, at der ikke vil ske en tilstandsændring af naturområder, der er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Ligeledes vurderes det, at projektet ikke medfører ændringer, der påvirker eventuelle bilag IV-arter eller deres levesteder væsentligt.

Når bygningerne på Søen 7 skal rives ned, skal det tjekkes, at der ikke er flagermus, der har taget ophold i bygningerne. Der bør søges professionel rådgivning, hvis der mod forventning træffes på flagermus i bygninger, der skal rives ned, så der kan foretages en korrekt udslusning af flagermus fra bygningerne. Eventuel udslusning af flagermus skal ske i perioderne d. 15. april - 15. maj eller d. 15. august - 15. september.

12.3. Påvirkning af jord, grundvand og overfladevand

Sønderborg Kommune vurderer, på baggrund af beskrivelserne i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.1.2, 3.4.6, 3.9.3, 3.9.4 og 3.13 at opførelsen af 2 nye hønsestalde samt fodersiloer og gødningshus ikke indebærer væsentlig virkning på jordarealer, jordbund eller vandforekomster. Der skal søges om en udledningstilladelse til afledning af tag-og overfladevand.

12.4. Øvrige emissioner og gener

Lugt for omboende

Beregningerne i husdyrgodkendelse.dk viser at alle geneafstande er overholdt.

Lys

Det vurderes, at belysning ikke kan påvirke nærmeste naboer væsentligt, idet afstanden til naboerne er stor og at den udvendig belysning er mindre lamper. Derudover bliver der etableret et beplantningsbælte rundt om ejendommen.

Støv

Sønderborg Kommune vurderer, at der praktiseres BAT på støvemissioner idet foder til staldene ledes gennem lukket rørsystem.

Støj

Sønderborg Kommune vurderer at på grund af husdyrbrugets placering i forhold til nærmeste nabobeboelser, samt at de langt de fleste aktiviteter kommer til at ske inde i isolerede bygninger, vurderes støj, herunder lavfrekvent støj, at blive af et omfang, der ikke vil kunne genere omgivelserne.

Godt landmandskab

Sønderborg Kommune vurderer, at BAT for godt landmandskab og miljøledelse opnås ved at have en nødfremgangsmåde ved uheld (opdateret beredskabsplan) og dagligt opsyn med stald-, opbevarings- og foderanlæg.

Døde dyr

Sønderborg Kommune vurderer, at opbevaring af døde dyr opfylder BAT idet døde dyr opbevares på køl eller frys.

Skadedyr

De beskrevne bekæmpelsestiltag under punkt 3.8.5 i miljøkonsekvensrapporten vurderes, at være tilstrækkelige til, at der ikke er risiko for gener fra skadedyr eller menneskers sundhed.

Transporter

Driften af konsumægproduktionen vil medføre omkring 936 transporter om året. Så vidt muligt vil tunge transporter ske på hverdage og i dagtimerne, idet varer bestilles til levering i denne periode, dog vil der også blive leveret foder på lørdage. Derudover beskriver ansøger at:

- Transporter til og fra husdyrbruget vil ske ad to overkørsler til vejen Søen, som er en smal asfalteret vej.
- Der vil ikke komme flere transporter af afgasset biomasse, da det ikke køres til Søen 5 og 7.

- Der vil ikke ske kumulation med andre husdyrbrug i forhold til transporter, da der er stor afstand mellem dem.
- Transporter vil ikke medføre væsentlige gener for naboer, da der ikke ligger nabobeboelser direkte ud for overkørslerne, og opbremsninger vil ikke ske direkte ud for beboelser.

Nærmeste nabobeboelse ligger ca. 250 m fra overkørslen. De ca. 936 tunge transporter om året vil medføre en vis trafikbelastning på vejen Søen. Dette kan påvirke vejens tilstand og slid.

Den ansøgte drift vil medføre, at der fordelt over hele året i gennemsnit vil være ca. 2,5 transporter om dagen, svarende til 4,2 transporter om dagen på hverdage, hvilket ikke kan antages at afvige fra, hvad der må forventes i landzone, og ikke i det konkrete tilfælde kan antages at indebære en væsentlig miljømæssig gene for de omkringboende. Hertil kommer, at der på husdyrbruget er gode til- og frakørselsforhold, og at transporterne forudsættes i videst muligt omfang at foregå inden for normal arbejdstid, om end kørsel i aften- og natteperioden kan forekomme.

Trafik på veje reguleres af færdselsreglerne, og der er kun hjemmel til at stille vilkår om brug af bestemte overkørsler eller tidspunkter for ind- og udkørsel.

Samlet vurdering

Sønderborg Kommune vurderer på baggrund af den store afstand til nabobeboelser, med ca. 280 m til nærmeste nabobeboelse øst for anlægget og de i miljøkonsekvensrapporten beskrevne tiltag for begrænsningen af gener og emissioner, at der ikke vil forekomme væsentlige gener for omgivelserne.

12.5. Etableringer, udvidelser og ændringer af husdyrbruget inden for de seneste 8 år

Ud fra oplysningerne om størrelsen af produktionsarealerne, dyre- og gulvtype i ansøgt drift, nudrift og 8-års drift beregnes husdyrbrugets ammoniakemission i de tre driftssituationer.

Da der er tale om et nyetableret husdyrbrug, er ammoniakemission fra husdyrbruget i 8-års drift og nudrift på 0 kg NH₃-N/år.

Tabel 1 viser den samlede ammoniakemission fra det ansøgte projekt, og meremissionen der kommer fra husdyrbruget i forhold til 8 års driften og nudriften.

Samlet emission: 15656,3 (kg NH ₃ -N/år)	Meremission (8 års-drift): 15656,3 (kg NH ₃ -N/år)	Meremission (nudrift): 15656,3 (kg NH ₃ -N/år)
--	--	--

Tabel 1. Ammoniakemission i ansøgt drift fra husdyrgodkendelse.dk

12.6. Vurdering af Erhvervsmæssig nødvendighed

Ansøgeren ønsker at etablere to nye hønsestalde til konventionelle æglæggende høns på ejendommen Søen 5 og 7, 6470 Sydals, efter at have undersøgt alternative placeringer og afvist dem på grund af miljømæssige eller landskabelige hensyn. Ansøger har i MKR afsnit

3.18 redegjort for den erhvervsmæssige nødvendighed med henvisning til miljøstyrelsens vejledning.

Sønderborg Kommune vurderer, at miljøgodkendelse til opførelse og drift af konsumægproduktion med tilhørende faciliteter anses at være erhvervsmæssigt nødvendig for en fremtidig landbrugsmæssig drift af ejendommen. Det vurderes, at byggeriet ikke vil fremstå industrilignende, og at antal fodersiloer er passende til produktionens størrelse.

13) Indretning og drift

13.1. Anvendelse af BAT

BAT (bedste tilgængelige teknik) er en fællesbetegnelse for teknik, som kan begrænse forurening fra stalde eller lager. Teknik, der har opnået betegnelsen BAT, er også vurderet med hensyn til miljø, økonomi og dyrevelfærd. Der er et krav om vurdering af de væsentlige virkninger på miljøet og anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), når produktionen er større end 40.000 stipladser til fjerkræ.

Ejendommens BAT-redegørelse kan ses i en uddybet form i miljøkonsekvensrapportens afsnit 4.2.

Kommunens vurdering

Kommunen vurderer at husdyrbruget har redegjort for anvendelse af den bedste tilgængelige teknik.

13.2. Udnyttelse af energi- og råvareforbruget

Husdyrbrugets redegørelse for udnyttelse af energi- og råvareforbrug fremgår af afsnit 4.2.1 og 4.2.2.

Kommunens vurdering

Kommunen vurderer, at BAT overholdes i forhold til energi- og råvareforbruget på baggrund af redegørelserne i miljøkonsekvensrapporten.

13.3. Substituering af særligt skadelige eller betænkelige stoffer

Kommunens vurdering

I det landbrug kun anvender godkendte produkter og kemikalier, er det kommunens vurdering, at husdyrbruget ikke anvender skadelige stoffer der udsætter befolkningen for sundhedsfare hverken i eller ud over landets grænser.

13.4. Optimerede produktionsprocesser

Ansøger har redegjort for husdyrbrugets management i afsnit 4.2.4 i miljøkonsekvensrapporten.

Kommunens vurdering

IE-husdyrbrug skal overholde særreglerne i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens kapitel 17, som indeholder krav til blandt andet miljøledelse og fodringskrav, som i høj grad omhandler optimering af produktionsprocesserne på husdyrbrug i forhold til miljøet.

Kommunen vurderer at kravene er opfyldt hvis særreglerne i kapitel 17 overholdes.

13.5. Håndtering af affald

Husdyrbruget skal sortere sit affald og sikre, at mest muligt affald bliver sorteret fra til genbrug, genanvendelse og anden endelig materialenyttiggørelse. Affald som ikke kan genanvendes skal håndteres som forbrændingseget, deponeringseget eller farligt affald i henhold til Sønderborg Kommunes regulativ for erhvervsaffald.

Sønderborg Kommune har indført en obligatorisk henteordning for virksomheders farlige affald (Sonfor-Kemi). Det er muligt, at benytte en privat indsamlingsordning for farligt affald, men virksomheder, der vælger en privat løsning, skal søge om fritagelse på kommunens hjemmeside. Tilmelding til Sonfor-kemis ordning for husdyrbrug skal ske på www.sonfor.dk/serviceordning/

Husdyrbruget skal håndtere sit affald efter reglerne i affaldsbekendtgørelsens og affaldsaktørbekendtgørelsen. Det betyder, at husdyrbruget skal sortere deres erhvervsaffald og aflevere det til en godkendt affaldsmottager med henblik på genbrug, genanvendelse eller anvendelse til anden endelig materialenyttiggørelse.

Ifølge affaldsbekendtgørelsen defineres erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse som værende:

- Glasaffald
- Metalaffald
- Plastaffald
- Papiraffald
- Papaffald
- Træaffald
- Genanvendeligt farligt affald, herunder batterier og elektronik
- Genanvendeligt PVC-affald
- Andet affald, der er egnet til materialenyttiggørelse, fx byggeaffald og have-/parkaffald.

Husdyrbruget skal sikre en høj reel genanvendelse af affaldet og skal på anmodning fra kommunen kunne dokumentere, at affaldet bliver leveret til et godkendt affaldshåndteringsanlæg, som sikrer, at de enkelte affaldsfraktioner reelt bliver forberedt med henblik på genbrug eller genanvendt. Dokumentationen kan være fra behandlingsanlægget.

Ovenstående findes i affaldsbekendtgørelsens § 61.

Virksomheder kan aflevere affaldet til:

- Et genanvendelsesanlæg eller et anlæg, som forbereder affald til genbrug, der er registreret i Affaldsregistret.
- En indsamlingsvirksomhed, der er registreret i Affaldsregistret.
- En virksomhed, som kan undlade at lade sig registrere efter bekendtgørelse om Affaldsregistret og om godkendelse som indsamlingsvirksomhed.
- Et kommunalt behandlingsanlæg, der er registreret i Affaldsregistret.
- En kommunal genbrugsplads eller en kommunal ordning efter § 11.
- En frivillig tilbagetagningsordning, jf. bekendtgørelse om affald.

Du kan læse mere i § 24 i affaldsaktørbekendtgørelsen.

Sønderborg Kommune vurderer, at husdyrbrug kan producere farligt affald, herunder for eksempel:

- Oliefiltre
- Batterier
- Spildolie
- Pesticider
- Spraydåser
- Kanyler
- Kemikalierester
- Rester af kunstgødning
- Giftrester (også rottegift)
- Medicinrester
- Lysstofrør

Opbevaring af farligt affald kan udgøre en miljørisiko.

Der stilles vilkår til opbevaring og håndtering af affald, vilkår 28-33.

Kommunens vurdering

Affald skal håndteres som beskrevet i miljøministeriets affaldsregulering og Sønderborg Kommunes til enhver tid gældende affaldsregulativ for erhvervsaffald, og husdyrbruget skal være tilknyttet en kommunens ordning for håndtering af farligt affald eller have aftale med en anden godkendt indsamler eller behandlingsanlæg, såfremt der opstår farligt affald på husdyrbruget.

Sønderborg kommune vurderer at med overholdelse af de stillede vilkår, er kravene til anvendelse og håndtering af affald opfyldt.

13.6. Anvendelse af bedste tilgængelige rensningsteknik

Der stilles ikke vilkår om yderligere rensningsteknik, da forureningen fra husdyrbruget overholder BAT.

13.7. Forebyggelse af uheld og begrænsning af konsekvenserne

Se miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.13.

Kommunens vurdering

Kommunen vurderer på baggrund af beskrivelserne i miljøkonsekvensrapporten at kravet er opfyldt.

14) Fastsættelse af vilkår

Kommunen skal på grundlag af vurderingen af den ansøgte etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbruget kan indebære væsentlig virkning på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, fastsætte vilkår for at sikre, at udvidelsen og produktionen kan foregå uden at miljøet og omgivelserne påvirkes væsentligt.

14.1. Produktionsarealets størrelse i m² med angivelse af dyrearter og dyretyper, staldsystemer og teknologi

Der stilles vilkår til produktionsarealerne, se vilkår 9.

14.2. Anvendelse af ammoniakreducerende virkemidler

Der stilles vilkår til hyppig udmugning af gødning med gødningsbånd, vilkår 10-15.

14.3. Placering og udformning af ny bebyggelse

Den nye konsumægproduktion opføres i landzone. Ifølge kortmaterialet på Plandata ligger husdyrbruget inden for udpegningerne Særlig værdifuldt landbrugsområde, Større sammenhængende landskab, Kystnærhedszonen samt delvist inden for Bevaringsværdigt landskab, men uden for udpegningerne Værdifulde kulturmiljøer, Kulturhistoriske bevaringsværdier og Geologiske bevaringsværdier. Staldene etableres som traditionelle hønsehuse med etagesystemer eventuelt i flere etager med integrerede gødningsbånd, der leverer gødningen til tværkanal/transportbånd, som leder gødningen ud i gødningshuset,

hvor det falder ned i lastbilcontainer. Staldene og mellembygningen vil få taghældning med ca. 15-20 grader og kip på staldene bliver maks. 10 m over terræn, mens kip på mellembygningen bliver lavere. På stalddagene kommer ventilationsafkast, som vil blive maks. 1 m højere end tagfladen, hvor de placeres.

Staldene og mellembygningen forventes etableret med lysegrå sandwichpaneler, gråt eternittag samt hvide porte, døre og vinduer. Fodersiloerne forventes at blive i enten ufarvet stål eller gråhvid glasfiber med en diameter på maks. 2,8 m.

Der stilles vilkår til beplantning omkring husdyrbruget, vilkår 3-8.

14.4. Transporter

Ejendommen ligger placeret således at transporter ikke er et problem.

14.5. Tiltag der reducerer produktionen af spildevand

Der stilles vilkår til at vask af maskiner m.m skal foregå på støbt plads for at begrænse forureningen.

14.6. Vandforbrug

Kommunen er forpligtet til at stille vilkår om, at IE-husdyrbruget drives og indrettes på en sådan måde, at vandforbruget minimeres mest muligt med henblik på at reducere mængden af spildevand.

Bestemmelsen giver ikke kommunen hjemmel til at stille vilkår om maksimalt vandforbrug. Kommunen skal derimod vurdere, om der er mulighed for anlægs- eller driftsmæssige optimeringer, der kan minimere vandforbruget, eller om der konkret kan fastsættes vilkår, der understøtter dette. Det kunne f.eks. være i forhold til drikkevandssystemer, rengøringsmetoder mv.

Der er tale om en konkret vurdering, der i nogle tilfælde kan føre til, at andre saglige hensyn til f.eks. arbejdsmiljø og effektivitet betyder, at kommunen stiller vilkår om en mindre vandbesparende løsning. Kommunen vil således som led i almindelig sagsoplysning skulle spørge ansøger om baggrunden for evt. valgte løsninger og bl.a. på den baggrund vurdere muligheden for at anvende andre vandbesparende tiltag.

Det fremgår af tabel 12 i afsnit 4.2.3 i miljøkonsekvensrapporten at det forventede vandforbrug er ca. 22.100 m³ årligt.

Kommunens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer at der er anvendt vandbesparende teknikker i form af at der benyttes højtryksrensere ved rengøring og der er vandbesparende drikkevandssystemer i staldene.

Der stilles vilkår til at hvis husdyrbrugets vandforbrug har væsentlige udsving, skal ejer kunne redegøre for hvilke vandbesparende tiltag der er mulige, og hvilke han agter at gennemføre, med henblik på at optimere vandforbruget.

14.7. Brug af teknologi

Da der ønskes etableret gødningsbånd med 3 ugentlige udmugninger, er det valgt at benytte teknologien til at nedsætte ammoniakemissionen fra husdyrbruget til de omkringliggende naturarealer.

Kommunens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer samlet set, med baggrund i de enkelte redegørelser for BAT i miljøkonsekvensrapporten at ejendommen kan drives uden yderligere teknologi. Ejendommen lever op til niveauet for BAT, for en ejendom med den pågældende husdyrproduktion og størrelse, med de vilkår som i øvrigt er stillet i miljøkonsekvensrapporten i relation til BAT.

Det vurderes, at der på nuværende tidspunkt ikke er baggrund for at stille vilkår om yderligere indførelse af bedst tilgængelig teknologi.

14.8. Regelmæssig vedligeholdelse og overvågning

IE-husdyrbrug skal overholde særreglerne i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen som er generel lovgivning. Der skal derfor ikke stilles vilkår til regelmæssig vedligeholdelse og overvågning godkendelsen.

14.9. Ophør af driften

Ophør af driften som IE husdyrbrug er beskrevet i miljøkonsekvensrapportens afsnit 4.1. IE-husdyrbrug skal overholde særreglerne i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, som er generel lovgivning. Der skal derfor ikke stilles vilkår til ophør af drift i godkendelser.

14.10. Anvendelse, fremstilling og frigivelse af relevante farlige stoffer i forbindelse med husdyrproduktionen

Sønderborg Kommune har ikke kendskab til aktiviteter, som tidligere kunne have medført forurening af jord og grundvand på matriklen hvor husdyrbruget ønskes opført.

På grundlag af de foreliggende oplysninger vurderer Sønderborg Kommune, at der ikke foreligger en væsentlig risiko for forurening af jord og grundvand fra husdyrbruget.

15) Særregler for IE-husdyrbrug

Kapitel 17 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen indeholder en række umiddelbart gældende regler for IE-husdyrbrug. Det er den ansvarlige for husdyrbrugets drift, der skal sikre, at de bindende krav overholdes i det øjeblik godkendelsen er udnyttet i et omfang, der overstiger stipladsgrænserne.

16) Samlet vurdering

På baggrund af de stillede vilkår og ovenstående begrundelse for og særkender på husdyrbruget er det Sønderborg Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte projekt

overholder anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), og at projektet ikke indebærer væsentlige indvirkninger på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, i forhold til navnlig:

- Landskabelige værdier
- Natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning
- Jord, grundvand og overfladevand
- Lugt-, Ammoniak-, støj-, rystelser-, støv-, flue-, transport-, og lysgener, uhygiejniske forhold, affaldsproduktion mv

16.1. Projektets negative påvirkninger

Sønderborg Kommune vurderer på baggrund af de beskrevne konklusioner i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3, at der ikke er væsentlige negative virkninger forårsaget af husdyrbrugets drift på nedenstående faktorer, hverken når de vurderes enkeltvis, eller når der vurderes på samspillet imellem 2 eller flere af faktorerne.

- Befolkningen og menneskers sundhed
- Biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1– og 2 natur samt bilag IV arter
- Jordarealer, jordbund, vand, luft og klima
- Materielle goder, kulturarv og landskabet
- Samspillet imellem to, flere eller alle faktorer efter nr. 1-4 og
- Sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af ovenstående 5 faktorer

16.2. Sønderborg Kommunes uddybende bemærkninger vedr. Klima

Folketinget har vedtaget en klimalov, som skal sikre at Danmark kan leve op til EU's klimakrav, herunder at være klimaneutral på drivhusgasser i 2050. Der foretages nationale opgørelser af landbrugets påvirkning af klimaet, men der er endnu ingen redskaber til at beregne påvirkning fra det enkelte produktionsanlæg, eller fastsat grænseværdier for hvilken påvirkning, der kan accepteres.

Sønderborg Kommune har valgt at deltage i DK2020 og har i den forbindelse udarbejdet en Klimahandleplan¹, fordi det er i god overensstemmelse med kommunens stærke vilje til at gå foran med de nødvendige klimaindsatser. På nuværende tidspunkt indgår driften af landbrug kun i begrænset omfang i kommunens DK2020 klimahandleplan.

¹ Sønderborg Kommunes DK2020 Climate Action Plan, ([Microsoft Word - DK2020_S\370nderborg GODKENDT](#)) (sonderborgkommune.dk)

Det forventes at den øgede fokus på landbrugets klimaneutralitet generelt vil føre til ændrede regler, der vil skærpe kravet til udledning af klimagasser på landbrug. Sådanne skærper vil blive indarbejdet i klimahandleplanen for Sønderborg kommune og kan resultere i yderligere skærper i forhold til denne godkendelse.

Sønderborg kommune vurderer, at der på husdyrbruget er tilstrækkelig fokus på driftens klimapåvirkning i forhold til gældende regler. Ved indretning med lavenergibelysning, -ventilatorer og -cirkulationspumper mv. samt eventuelt etablering af varmevekslere og solcelleanlæg vurderes husdyrbrugets CO₂-udledning at blive begrænset til et rimeligt niveau.

17) Offentliggørelse, klagevejledning og underretning

Ansøgning om miljøgodkendelse har været offentlig annonceret d. 9. november 2023 på Sønderborg Kommunes hjemmeside for at informere offentligheden om ansøgningen og tidligt inddrage denne i beslutningsprocessen.

Miljøgodkendelsen er meddelt den [Klik eller tryk for at angive en dato..](#)

17.1. Partshøring

Et resume og et link til udkast til miljøgodkendelse blev den [Klik eller tryk for at angive en dato.](#) udsendt til høring hos naboer (ejere og beboer) inden for konsekvensområdet for lugt (1.091 m) og skønnede parter i sagen, ansøger selv og ansøgers konsulent.

Der var frist til afgivelse af bemærkninger på 30 dage frem til og med den **13. juli 2020**. Partshøringen gav ingen tilbagemeldinger.

17.2. Annoncering af afgørelse

Miljøgodkendelsen efter husdyrbrugloven er offentliggjort på Sønderborg Kommunes hjemmeside www.sonderborgkommune.dk den **20. februar 2021**.

17.3. Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet af ansøgeren, klageberettigede myndigheder og organisationer samt enhver, der har en væsentlig, individuel interesse i sagens udfald, jf. husdyrbruglovens § 76.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af <https://naevneneshus.dk/>.

Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID eller Mit-ID.

Klagen sendes gennem Klageportalen til Sønderborg Kommune. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du som privatperson betale et gebyr på 900 kr. For virksomheder og organisationers vedkommende er gebyret på

1.800 kr. Du betaler gebyret med betalingskort i klageportalen. Klagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Sønderborg Kommune.

Sønderborg Kommune videresender herefter anmodningen til klagenævnet, som træffer afgørelsen om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagen skal være modtaget inden **klagefristens udløb den** [Klik eller tryk for at angive en dato.](#)

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Sønderborg Kommune i klageportalen.

Sønderborg Kommune kan oplyse, at det af husdyrbrugloven § 81, stk. 1 fremgår, at en klage ikke har opsættende virkning, med mindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet. Hvis du påbegynder udnyttelse af miljøgodkendelsen inden klagefristens udløb, er det på egen regning og risiko.

Når Sønderborg Kommune modtager en klage, underretter kommunen straks ansøger om klagen.

Der er ifølge offentlighedsloven ret til aktindsigt i alle dokumenter, der vedrører sagen.

17.4. Civilt søgsmål

Du kan indbringe denne afgørelse for domstolene, jævnfør husdyrbruglovens § 90. Ønsker du at prøve afgørelsens gyldighed ved domstolene, skal sagen være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt.

18) Kommunens bilag

Bilag 1 - Versionshistorik

Bilag 2 - Situationsplan

Bilag 3 – Besigtigelsesnotat natur

Besigtigelsesnotat for naturtyper beliggende tæt på forespørgsel om ny stald til Søen 5-7

D. 7. juli 2023 blev 3 søer og 2 moser i nærheden af ny foreslået placering til kyllingestald besigtiget med henblik på at vurdere naturtilstanden og hvorvidt naturtyperne vil kunne tåle den medfølgende mer-deposition af ammoniak fra stalden.

Klip fra husdyrgodkendelse.dk med den nye stald indtegnet.

Der er beregnet merdeposition af NH₃ til det tre nærmeste søer og de to nærmeste moser:

Sø 1:

Navn:	Kategori:	Oprettet:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):
					8-års drift	Nudrift:	
Nærmeste sø	Kategori 3	Sagsbehandler	0	Bn	15,0	15,0	15,0

Sø 2:

Vandhul - ikke kategori 3!	Kategori 3	Sagsbehandler	0	V	11,5	11,5	11,5
----------------------------	------------	---------------	---	---	------	------	------

Sø 3:

Sø Nø	Kategori 3	Sagsbehandler	0	Bn	6,7	6,7	6,7
-------	------------	---------------	---	----	-----	-----	-----

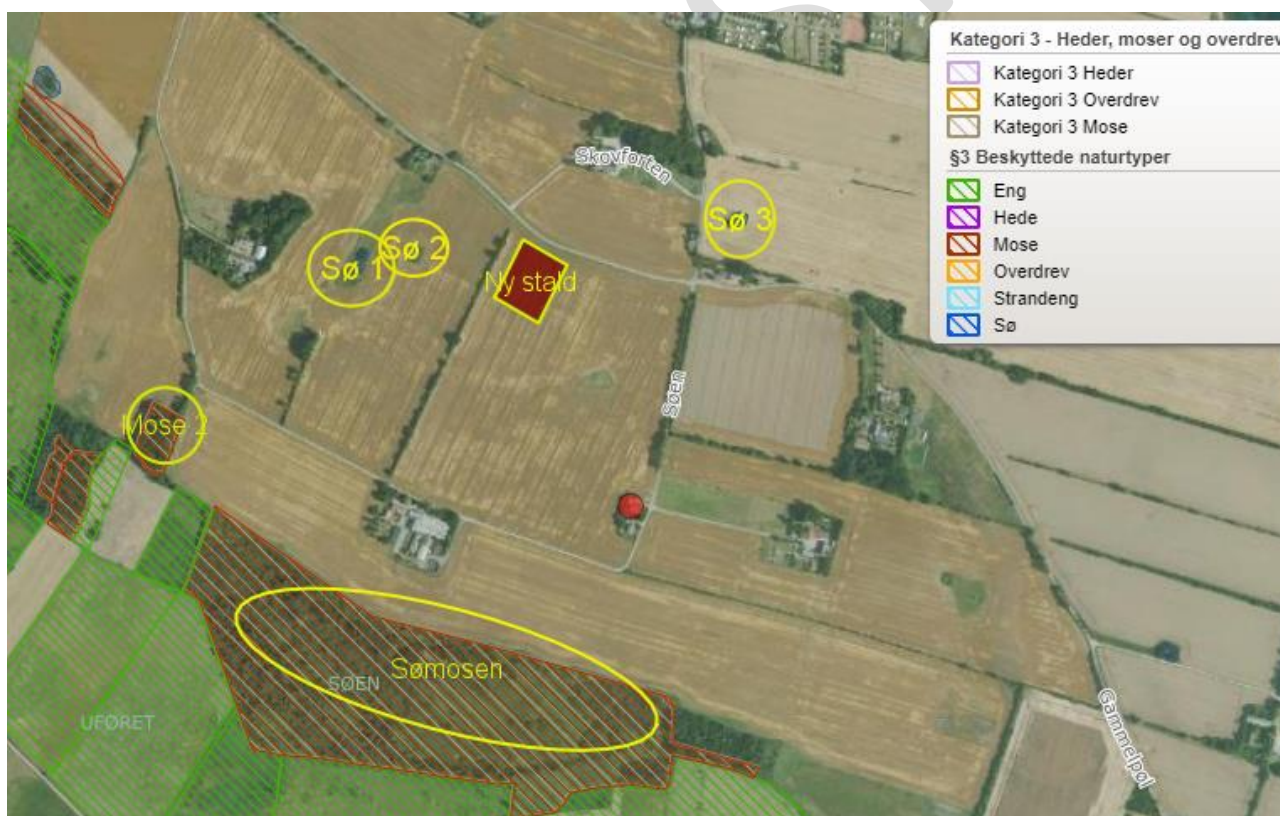
Sømosens nærmeste punkt:

Mose mod syd	Kategori 3	Sagsbehandler	0	Mk	1,6	1,6	1,6
--------------	------------	---------------	---	----	-----	-----	-----

Lille mose mod SV:

Lille mose SV	Kategori 3	Sagsbehandler	0	Bn	1,2	1,2	1,2
---------------	------------	---------------	---	----	-----	-----	-----

Særligt søerne får en stor mer-deposotion!

Sø1: (ca. 210 m vest for ny stald)

Får 11,5 kg N/ha/år i merdeposition ved det forespurgt.

Søen var nærmest udtørret ved besigtigelsen, hvor det også har været tørt længe. Den var tilgroet i bredbladet *dunhammer* med indslag af *tagrør*. Tæt pilevækst mod øst, syd og nord.

Omkring søen var der en bræmme og et udyrket areal med en næringsberiget opvækst af især *agertidsel*, *stor nælde* med lidt *gul fladbælg*, *fløjlsgræs*, *tjørn*, *hundegræs*, *knippestar*, *glat dueurt*, *draphavre* og *lav ranunkel*.

Næringsberiget fra markarealet!

Søens naturværdi estimeres som dårlig og yderligere næring fra luften vurderes ikke at påvirke området.

Foto fra besigtigelsen d. 7. juli 2023.

Søen med opvækst set fra NØ.

Retning øst.

SØ2: (ca. 126 m vest for ny stald).

Lysåbent og vandfyldt, dog ligger vandfladen dybt i forhold til terræn og brinkerne er ret stejle.

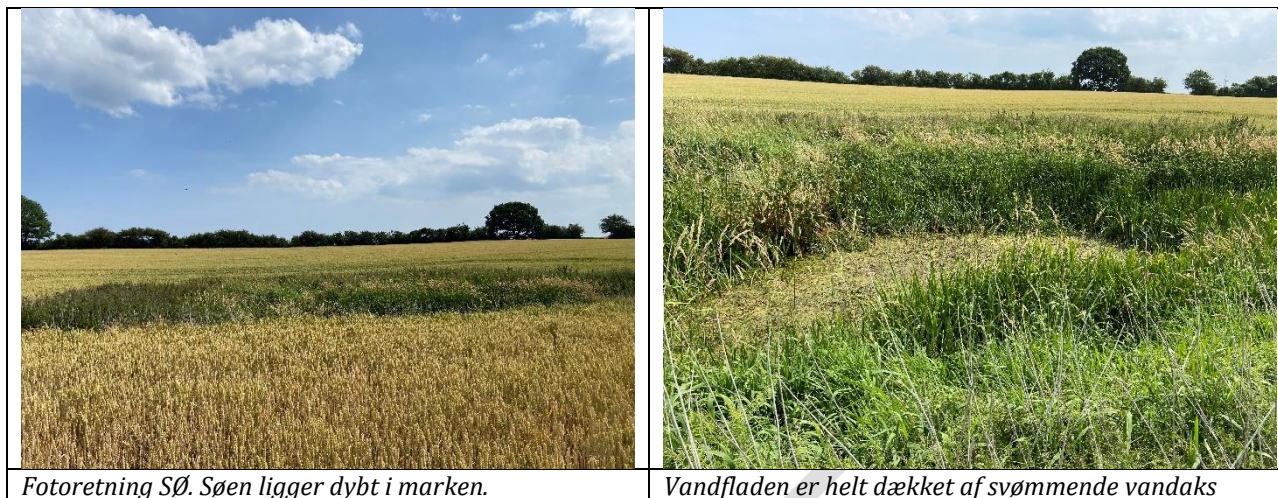
Arter: *Svømmende vandaks*, *andemad sp*, *rørgræs*, *loden dueurt*, *enkelt pindsvineknop*, *dynd padderok*, (*kæmpe vandskræppe?*), *brombær*, *agertidsel*, *horsetidsel*, *stor nælde*.

Søen virker ikke næringsberiget som sø 1, men omgivelserne med *agertidsel* og *brændenælder* tyder på påvirkning af markdrift.

Søens naturtilstand estimeres til moderat til ringe. Artsdiversitet og vand fylde (på trods af tørke), samt lysåbent vand trækker op, mens stejle brinker og næring fra marken trækker ned.

Vurdering

Søen får 15,0 kg N/ha/år fra den forespurgte stald. Baggrundsbelastningen i området indenfor de seneste 3 års målinger viser 11,3- 12,8 kg N/ha/år. Dermed mere end fordobles depositionen af luftbåren ammonisk til søen ved det forespurgte. Det vil evt. kræve en forebyggende foranstaltning, hvor der etableres en bræmme til søen for at modvirke den øgede luftdeposition med en lavere tilstrømning af næring fra markdriften.

Fotoretning SØ. Søen ligger dybt i marken.

Vandfladen er helt dækket af svømmende vandaks

Sø 3: (ca. 240 m NØ for den nye stald).

Søen ligger dybt med masser af vand, som virker klart med enkelt pindsvineknop, rørgræs, gul iris dyndpadderok i sumpzonen og piletræer mod syd. Hvid åkande og lidt alger sp. i vandfladen. Omkring søen vokser knoldet brunrod, stor nælde, horsetidsel. Søen har stejle brinker. På sydvestsiden ligger en stor stendynge. Der svævede mange vandnymfer over søen. Området virkede ikke næringsberiget i særlig grad i forhold til at den ligger i et dyrket markareal.

Søens naturtilstand estimeres som moderat hvor artssammensætningen, klart og lysåbent vand, samt stenbunke trækker op, mens de stejle brinker trækker ned.

Vurdering

Søen vil få 6,7 kg N/ha/år ekstra ved det forespurgt. Med en baggrundsbelastning på 11,3-12,8 Kg N kommer belastningen op på ca. 19 kg N. Det skal vurderes om det vil ændre søens tilstand – umiddelbart vurderer jeg at stalden skal flyttes lidt væk fra søerne for at merbelastningen mindskes.

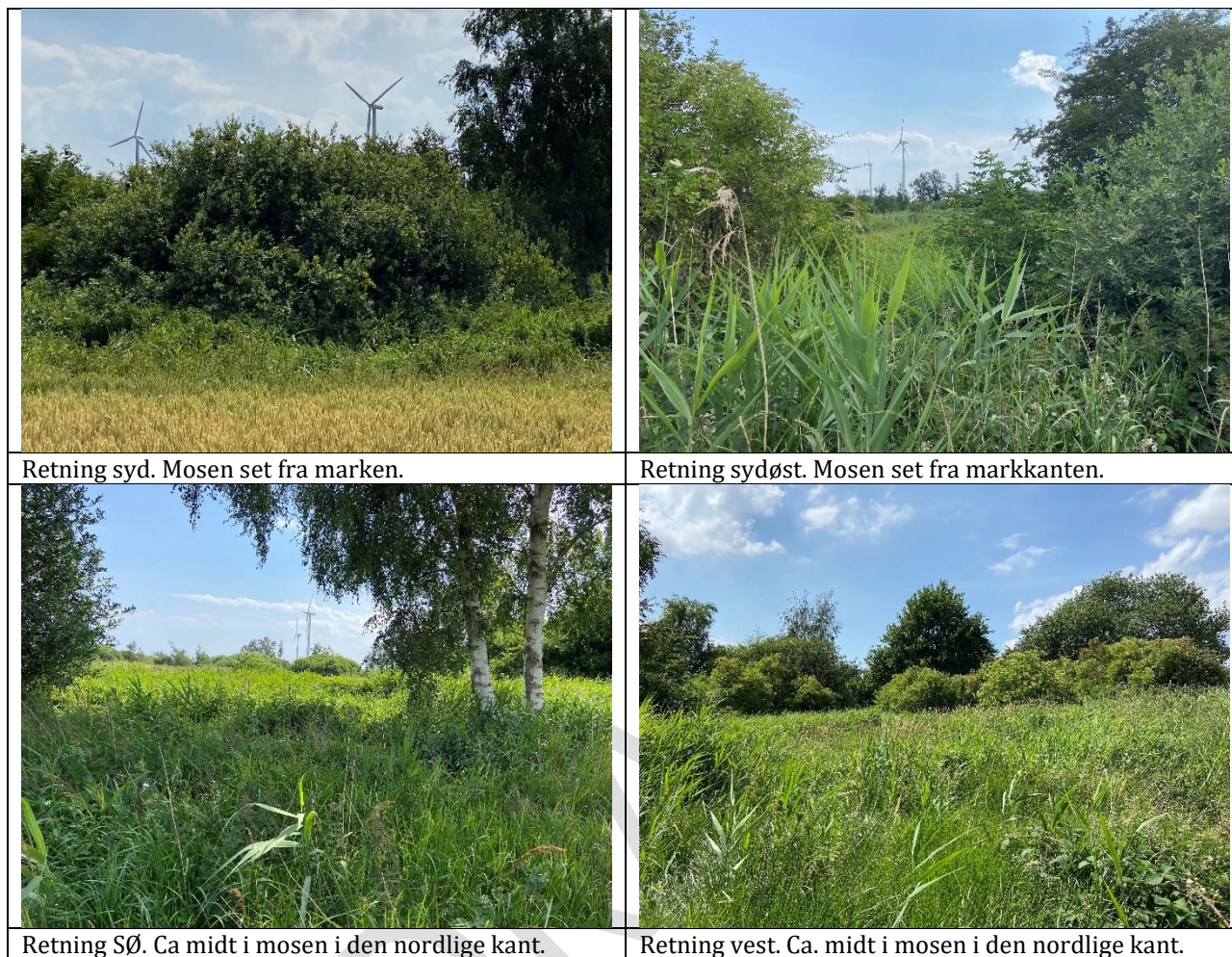

Sømosen: (ca. 464 m syd for ny stald).

En meget næringsrig og tilgroet mose der ligger lavt og som sandsynligvis er vår/oversvømmet i vintermånederne. Dominans af tagrør, stor nælde, agersnerle brombær og rørgræs. Også engrørhvene, vortebirk, hyld og gråpil blev registreret.

Naturtilstanden estimeres som ringe- dårlig med dominans af næringselskende arter og få arter.

Det vurderes at mosen ikke vil ændre naturtilstand af en merdeposition på 1,6 kg N fra det forespurgt projekt.

Mose 2: (ca. 485 m SØ for den nye stald)

Det er en askemose helt overskygget af asketræer og lidt rødel. Ret tør i bunden uden rigtige vådbundsarter. Det vurderes at mosens tilstand ikke vil ændres med en merdeposition på 1,2 kg N/ha/år.

Inde i mosen.

Retning syd. Den vestlige kant af askemosen.

Konklusion

Den forespurgte stald vurderes ikke at påvirke moserne eller sø 1. Derimod kan det ikke udelukkes, at den med den relativt store merdeposition til sø 2 og sø 3 vil give anledning til at søernes tilstand vil kunne blive påvirket af ammoniak fra den nye stald.

Sø 2 ejes af ansøger og her ville man evt. kunne mindske tilførsel fra markdrift ved at anlægge en bræmme, som vil modsvare den øgede deposition fra stalden.

Sø 3 ejes ikke af ansøger og her er et bræmmevilkår ikke muligt (det er det muligvis heller ikke ved sø 2).

Derfor vurderes det at stalden vil skulle flyttes væk fra søerne, så depositionen mindskes – moserne vil kunne tåle en større mer-deposition.

UDKAST

DEL 3 - MILJØKONSEKVENSRAPPORT

Ansøger har indsendt en ansøgning om miljøgodkendelse med tilhørende bilag. MKR er udarbejdet af miljørådgiver Ulla Refshammer Pallesen, Spiras.

Sønderborg Kommune vurderer, at de oplysninger, som ansøger har fremlagt i MKR, er fuldstændige og af tilstrækkelig høj kvalitet.

Ansøgningsmaterialet indeholder MKR og flere bilag.

UDKAST